

Tradicionalment, els països europeus s'uneixen quan els beneficis superen els costos de la sobirania perduda. L'energia sembla l'exemple clàssic: un mercat únic suavitzaria les fluctuacions de l'oferta i la demanda i aturaria la tàctica de "divideix i venceràs" dels exportadors. Tot i això, els europeus s'han mostrat sorprenentment resistents a aquests avantatges. Els Governos supervisen la política energètica i la qualifiquen d'"estratègica". Les grans empreses, sovint de propietat estatal, no s'han mostrat gaire disposades a perdre influència. La nacionalització de l'energia, en tot cas, s'ha accelerat. L'Energiewende d'Alemanya reparteix generosament subsidis a les energies renovables, mentre que la Gran Bretanya continua finançant l'energia nuclear i Polònia dóna suport a mines de carbó ineficients.

Per això, Maros Sefcovic, comissari europeu de l'energia, és molt atrevit quan diu que la poc rellevant "unió energètica" és el pla més ambiciós des de la creació, el 1951, de la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer (germen de la UE). Anunciada recentment a bombo i platelets, la proposta de Sefcovic, un calaix de sastre de promeses i compromisos, és més que res una invenció política. Algunes ambicions s'han rebaixat: una idea polonesa de crear un sol comprador europeu per al gas rus ha perdut empenya, així com l'aplicació d'un pla eficaç per a un nou regulador de la UE. Però també hi ha novetats. Entre altres coses, la unió energètica proposa impedir que els governs fixin els preus de l'energia per sota del cost; en lloc d'això, els consumidors pobres haurien de rebre l'ajuda dels serveis socials. S'elaboraran plans regionals per fer front als sotracos en l'oferta. També es construiran més interconnexions elèctriques transfrontereres per ajudar les "illes energètiques", com la península Ibèrica i els països bàltics.

La idea més polèmica és la d'implicar la comissió en converses entre els governs i proveïdors per garantir que els contractes compleixin amb la legislació comunitària. El document de la unió energètica evita pràcticament fer cap menció de Rússia, però l'objectiu és clar. Gazprom, el gegant rus del gas, s'aprofita de la seva posició als països de l'est d'Europa, que lluiten per trobar proveïdors alternatius. Polònia, per exemple, paga un 40% més que Alemanya pel gas.

En marxa

Els plans energètics d'Europa són un pas cautelós en la direcció correcta.

Reproduït amb permís de

The Economist

Hongria, amb bones relacions energètiques amb Rússia, odia el pla. La Gran Bretanya i França li donen suport, però volen restringir les àrees d'intervenció de la comissió. En canvi, Alemanya i altres països amb alternatives a Gazprom i preus més baixos, són escèptics. Quan es pregunta pel suport a propostes que els podrien costar més, els diplomàtics parlen solemnement de "solidaritat". L'única esperança, expliquen des de la UE, és que els caps de govern, acostumats a regatejar, estiguin en millors condicions d'arribar a un acord que els seus ministres d'energia.

Els objectius de canvi climàtic de la UE, en particular el compromís de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle en un 40% respecte als nivells de 1990, són ambiciosos. Tot i això, la confiança de Sefcovic es basa en dues preocupacions imminents: la revolució del gas d'esquist als EUA ha convertit la bretxa transatlàntica entre els preus de l'energia en un autèntic abisme, que dissuadeix els inversors i exaspera els consumidors europeus (que de mitjana paguen dues vegades més que els americans per l'electricitat). I en segon lloc, Rússia proveeix un terç de les importacions de la UE, i al voltant de la meitat es canalitza a través d'Ucraïna. La intromissió russa a Ucraïna ha fet augmentar les preocupacions europees. L'arma de l'energia és menys potent: la UE va millorar l'emmagatzematge i la distribució interna després que el Kremlin tanqués les aixetes a Ucraïna el 2006 i el 2009. Però les entremaliadures de Rússia van fer que molts buscarem proveïdors alternatius.

Tot això dóna un regust defensiu a la proposta de Sefcovic. Representants

de la UE comparen aquest pla amb un altre projecte ambiciós a mig acabar: la unió bancària, que actualment rep el mèrit d'haver protegit la zona euro del contagi, molt perjudicial en les crisis anteriors. Però va haver de passar una cosa semblant a una catàstrofe econòmica perquè la zona euro passés a l'acció. L'esperança de la UE és que no faci falta cap crisi d'una magnitud similar per concentrar-se en el sector energètic.

Bones notícies per al Turkmenistan.

Un mercat interior unificat està molt bé, però no conduirà a l'autosuficiència energètica. A causa de la davallada en la producció nacional, la UE importa més de la meitat de l'energia que consumeix, un percentatge que s'incrementarà considerablement. El conjunt de proveïdors, però, podria començar a ser molt diferent. Nous gasoductes i instal·lacions (com ara les terminals d'importació de gas natural líquid) faran augmentar les oportunitats per als exportadors d'Àsia i d'Àfrica Central, entre d'altres.

Els terminis de la infraestructura són llargs, i molts dels contractes europeus de Gazprom duraran més de deu anys, així que les noves normes de transparència trigaran a fer efecte. Tot indica, però, un panorama gris per a Gazprom. Rússia s'ha adonat que és més difícil collar la UE des que el seu "tercer paquet energètic" va prohibir als proveïdors de posseir al mateix temps els gasoductes i el gas que hi passa. A més a més, la comissió està revifant un cas antimonopoli contra Gazprom per abús de mercat.

Això pot alliberar la UE per perseguir el que hauria de ser el seu primer objectiu: un mercat interior de l'energia totalment funcional. Sefcovic parla de l'energia com de la "cinquena llibertat" de la UE, que flueix a través de les fronteres amb tanta facilitat com se suposa que ho fan els béns, els serveis, el capital i les persones. És un llarg camí per recórrer: el mosaic de subsidis i regulacions d'Europa no serà fàcil de modificar, i les necessitats d'infraestructura són aclaparadores. Tampoc no és evident que els europeus estiguin d'acord amb un gran projecte centralitzador. Així doncs, no és gaire sorprenent que la proposta de Sefcovic no es correspongui amb la seva retòrica, però és un començament

Traducció de Paula Arnas Antolí